

МОТИВАЦІЯ РЕСУРСОЗБЕРЕЖЕННЯ

к.е.н., ст. викладач Івашова Н. В., студентка групи МК-91 Шипіль А. С.

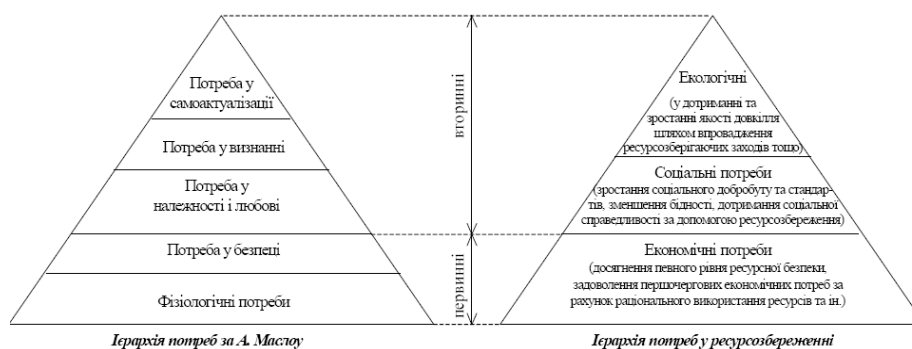
Сьогодні для України ресурсозбереження виступає перспективним шляхом комплексного вирішення соціальних, екологічних, політичних та економічних проблем. На сучасному етапі ресурсозбереження перетворилося на основну ідеологію економічного розвитку провідних країн світу. Важливу роль у формуванні такої ідеології відіграла ефективна система мотивації всіх суб'єктів господарювання, населення, органів влади різних рівнів до впровадження ресурсозберігаючих заходів. Як відомо мотивація містить такі компоненти: мотиви, потреби, інтереси та ситуаційні фактори.

Дослідження *мотивів* ресурсозбереження, тобто внутрішніх спонукальних сил, є відправним пунктом побудови системи ефективною мотивації провадження ресурсозберігаючої діяльності.

Мотиви споживання стосовно ресурсозбереження поділяють на:

- *раціональні* (економічні вигоди, які полягають у можливості отримати додаткові доходи від впровадження ресурсозберігаючих заходів);
- *емоційні* (почуття причетності кожного члена суспільства до виконання важливої спільної справи – підвищення ресурсоефективності економічної системи, стиль життя та можливості його зміни у кращий бік із впровадженням ресурсозбереження, почуття страху у зв'язку зі швидким вичерпуванням ресурсів без зміни характеру ресурсоспоживання);
- *моральні* (досягнення соціальної справедливості у суспільстві шляхом кращого використання ресурсів, збереження і підвищення якості довкілля)

Потребам. Згідно з теорією ієрархії потреб А. Маслоу потреби поділяються на такі основні групи, що зображуються у вигляді піраміди.

Інтереси полягають у прагненні мати такий рівень ресурсоефективності систем виробництва і споживання, який би забезпечував гідний рівень якості життя всіх членів суспільства з урахуванням екологічної, соціальної та економічної його складових.

За масштабом охоплення інтереси бувають:

- загальнонаціональні (рівень держави),
- регіональні (регіон, територія),
- локальні (група підприємств, підприємство, група населення),
- особисті (окремий член суспільства).

Загальнонаціональні та регіональні інтереси полягають у необхідності забезпечення економічного зростання в країні (регіоні) за допомогою проведення державної (регіональної) ресурсозберігаючої політики, підвищення соціального добробуту, якості навколишнього природного середовища, зростання ресурсної безпеки держави (регіону, території) тощо.

Локальні інтереси охоплюють окремих суб'єктів господарювання або їх групи, групи населення, які характеризуються спорідненістю мотивів ресурсозбереження. Локальні інтереси можуть бути:

- виробників ресурсів, товарів та послуг (полягають у впровадженні заходів, які забезпечують зменшення ресурсоемності вироблюваної ними продукції, економію матеріальних та енергетичних ресурсів, скорочення витрат на управління виробництвом)
- споживачів (охоплюють придбання енергоощадної, екологоефективної продукції та послуг, можливість самостійного регулювання всіх без винятку ресурсів, що ними споживаються, та можливість отримання економії витрат внаслідок такого регулювання)
- постачальників (полягають у збільшенні їх доходів внаслідок реалізації ресурсозберігаючих заходів виробниками та споживачами)

Обов'язково слід враховувати локальні інтереси при побудові систем мотивації ресурсозбереження, вони можуть відрізнятися залежно від сфери економічної діяльності суб'єктів господарювання, їх належності до великого, середнього, малого бізнесу, бюджетної та не бюджетної сфер й ін.

Стимули є зовнішньою спонукальною силою до досягнення цілей ресурсозберігаючої діяльності.

При стимулюванні впровадження ресурсозберігаючих заходів, можна виділити такі групи факторів:

- ресурсозабезпечення (полягає у дотриманні безперебійності постачання необхідних ресурсів);
- ресурсодоступність (заходи, що мають сприяти покращанню доступу суб'єкта господарювання до необхідних йому);

- ресурсоприйнятність (полягає у забезпеченні мінімізації негативного впливу процесів виробництва і споживання ресурсів та продукції, послуг на довкілля, соціальну сферу);
- ресурсоефективність (вибір і впровадження ресурсозберігаючих проектів повинні здійснюватися на основі показників соціальної, економічної, екологічної ефективності проектів).

Ситуативні фактори, містять різного роду події і ситуації економічного, соціального, екологічного, політичного характеру і можуть змінювати її рівень.